

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki - lausuntokierros

Hallitusneuvos Riitta-Maija Jouttimäki



SOTE-VALVONTALAIN TAVOITE



Tavoitteena

- Valvonnan toimintatapojen uudistaminen ja selkeyttäminen
- Tukea sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja tuottamista, muutoksia ja tiedonhallintaa
 - Palveluntuottajan yleiset edellytykset (6 ja 7 §), toimintaedellytykset (8-10 §), rekisteröinti (3 luku) <= ennakkovalvonta
 - Palvelujen laatu, asiakas- ja potilasturvallisuus <= ennakkovalvonta, rekisteröinti, omavalvonta, viranomaisvalvonta
- Mahdollistaa tehokas valvonta ja vahvistaa omavalvonnan asemaa, jotta varmistetaan asiakkaiden ja potilaiden perusoikeudet, asiakas- ja potilasturvallisuus sekä laadultaan hyvät sosiaali- ja terveystalvet

SOTE-VALVONTALAIN SISÄLLÖSTÄ 1/2



Valvonnan yleislaki sosiaali- ja terveydenhuollossa

- Julkisen ja yksityisen sektorin valvonta – toimintaedellytysten ja velvollisuuksien yhdenmukaisuus;
- Ilmoitus- ja lupahallinnosta yhtenäiseen rekisteröintimalliin
 - palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollisen taakan keventäminen ja resurssien vaikuttavampi käyttö
 - valtakunnallinen rekisteri Soteri
- Ennakollisen ohjauksen ja ennaltaehkäisevän valvonnan lisääminen
- Omavalvontasäännösten vahvistaminen ja kehittäminen
 - Omavalvonta palvelunjärjestäjille ja palveluntuottajille

SOTE-VALVONTALAIN SISÄLLÖSTÄ 2/2



- Valvonnan tehokkuus, toimintatapojen uudistaminen, tuloksellisuus, tehokkaat puuttumiskeinot
- Riskiperusteinen menettely – valvonnan kohdentaminen toiminnan laadun ja laajuuden perusteella
- Valtakunnallinen – alueellinen
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjaus ja valvonta kuuluu aluehallintovirastoille alueillaan sekä Valviralle. Valvontaviranomainen voi muun muassa tarkastaa toiminnan lainmukaisuutta ja toimitilat sekä käyttää määräyksiä ja pakkokeinoja.
 - Avi mahdollistaa vuorovaikutuksen, tarkastustoiminnan ja muun aluetuntemusta edellyttävän valvonnan lähellä palveluntuottajia



Sote-valvontalaki: viranomaisvalvonta

Valvontaviranomaiset

- Valtion valvontaviranomaisten tehtävänä on laillisuusvalvonta ja valvontaan liittyvä ohjaus. Yhdenmukaisuus ohjauksessa ja laillisuusvalvonnan ratkaisuihin tulee olemaan ensiarvoisen tärkeää uudessa tilanteessa, jotta se osaltaan tukee sote-uudistuksen onnistumista.
- Reaktiivinen valvonta (kantelut, ilmoitukset, oma aloite esimerkiksi julkisuudessa esiintyneiden tietojen perusteella)
- Suunnitelmallinen valvonta => valvonnan kohdentaminen (valvontaohjelma ja –suunnitelma), valvonnan kehittäminen
- Ohjaus ja neuvonta:
 - omavalvonnan edistäminen, ohjaus ja varmistaminen ovat edelleen välttämättömiä valvontaviranomaisen tehtäviä.
- Valvontaviranomaiset varmistaisivat palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvonnan toteuttamista.
- Valvonnan keinot ja seuraamukset: hallinnollinen ohjaus, määräys puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta (määräystä voidaan velvoittaa noudattamaan sakon uhalla), toiminnan keskeyttäminen/kieltäminen; rekisteröinnin peruuttaminen/poistaminen



Sote-valvontalaki: omavalvonta 1/2

Yleistä

- Sote-valvontalakiin sisällytetään valvontaa ja omavalvontaa koskevat säännökset sekä järjestämisvastuun että palvelujen tuottamisen osalta;
 - myös sote-järjestämislain 6 luvun säännökset järjestämisvastuun valvonnasta siirtyisivät lakiehdotuksen mukaan sote-valvontalakiin
- Valvontalakiehdotukseen sisältyisi omavalvonnasta oma luku, jossa olisi säännöksiä sekä palvelunjärjestäjän että palveluntuottajan velvollisuuksista omavalvonnassa
- Omavalvonnan kohteena palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus



Sote-valvontalaki: omavalvonta 2/2

Palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omavalvonta

- Valvonnan painopiste järjestäjätaholla reaktiivisen valvonnan osalta (ilmoitukset, asiakkaiden, henkilöstön palaute)
- Palvelunjärjestäjän vastuulla olisi myös valvoa palveluntuottajien toimintaa
- Vaikuttavuus ja tehokkuus edellyttävät omavalvonnan suunnittelua ja omavalvonnan osaamiseen lisäämistä mm. kouluttamisen keinoin.
- Omavalvontaohjelma kokoaa nykyisellään hajanaisia suunnitelmavelvollisuuksia



Omavalvonta: omavalvontasuunnitelma

- Omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja kehittämisen päivittäinen työväline. Laadittaisiin palveluyksiköittäin.
 - Omavalvontasuunnitelmassa sovittaisiin menettelytavat palvelutoiminnassa havaittujen riskien, vaaratilanteiden ja laadullisten puutteiden ennaltaehkäisemiseksi ja korjaamiseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillisen osaamisen varmistamiseksi.
 - Suunnitelman olisi oltava sitä laajempi ja yksityiskohtaisempi mitä monimuotoisempaa ja riskialttiimpaa palveluntuottajan toiminta on.
 - Omavalvontasuunnitelmassa määriteltäisiin muun muassa yrityksessä noudatettavat toimintatavat ja niiden toteuttamisen seuranta.
 - Palveluntuottajalta edellytetään ammattitaitoa, tietoa ja kokemusta arvioida, minkälaisella omalla ohjauksella ja valvonnalla toiminnan laatu ja säädöstenmukaisuus varmistetaan.
 - Lakiehdotus yhtenäistäisi omavalvontasuunnitelmaa koskevaa nykyistä sääntelyä



Omavalvonta: rikostaustan selvittäminen

- Nykyisin palveluntuottajalla on velvollisuus selvittää työntekijän rikostausta lasten ja nuorten kanssa työskentelevien osalta
- Lakiehdotus toisi uuden velvoitteen kaikille palveluntuottajille selvittää iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden sosiaali- ja terveyspalveluihin työhön otettavan tai virkaan nimitettävän henkilön rikostausta. Rikostausta selvitetäisiin tarkastamalla potentiaalisen työntekijän rikosrekisteriote. Tämän otteen tilaaminen on mahdollista ainoastaan työntekijälle itselleen, joten palveluntuottajille vaatimuksesta aiheutuva hallinnollinen taakan arvioidaan muodostuvan varsin pieneksi.



Ilmoitusvelvollisuus

- Lakiehdotukseen sisältyisi henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus palveluyksikön vastuuhenkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan tai potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa
- Palveluntuottajan olisi ilmoituksen johdosta ryhdyttävä epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan korjaamiseksi
- Palveluntuottajan tulisi myös ilmoittaa omassa tai alihankkijan toiminnassa ilmenneistä asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista ja vahingoista tai vaaratilanteista palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle



Lausuntokierros

Asian käsittely

- Lausuntoaika 6 - 8 viikkoa
- Tavoite: eduskuntaan keväällä 2022

Kiitos!